A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2020. március 19.*

[A 2020. május 14-i végzéssel kijavított szöveg]

„Előzetes döntéshozatal – 1370/2007/EK rendelet – Vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatások – 8. cikk – Átmeneti szabályozás – A 8. cikk (3) bekezdése – A közszolgáltatási szerződések lejárta – A szerződések 30 évben rögzített maximális időtartamának számítása – Azon időpont meghatározása, amelytől a 30 éves maximális időtartamot számítani kell”

A C-45/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 A Coruña (La Coruña–i közigazgatási bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2019. január 24-én érkezett, 2018. december 12-i határozatával terjesztett elő

a **Compañía de Tranvías de La Coruña SA**

és

az **Ayuntamiento de A Coruña**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: I. Jarukaitis tanácselnök, Juhász E. (előadó) és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Compañía de Tranvías de La Coruña SA képviseletében D. Rodríguez Siaba procurador, A. M. Platas Casteleiro és J. Monrabà Bagan abogados,

– [A 2020. május 14-i végzéssel kijavítva] az Ayuntamiento de A Coruña képviseletében M. J. Macías Mourelle letrada,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

– a francia kormány képviseletében P. Dodeller és E. de Moustier, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében W. Mölls, G. Gattinara és J. Rius, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2007. L 315., 1. o.) 8. cikke (3) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Compañía de Tranvías de La Coruña SA (a továbbiakban: Compañía de Tranvías) és az Ayuntamiento de A Coruña (La Coruña városi tanácsa, Spanyolország; a továbbiakban: La Coruña városi tanácsa) között a Compañía de Tranvías számára közvetlenül odaítélt, tömegközlekedésre vonatkozó szerződés lejárta tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

3 Az 1370/2007 rendelet (31) preambulumbekezdése kimondja:

„Mivel az illetékes hatóságoknak és a közszolgáltatóknak időre van szükségük ahhoz, hogy igazodni tudjanak e rendelet rendelkezéseihez, átmeneti szabályokról kell rendelkezni. A közszolgáltatási szerződések e rendeletnek megfelelő fokozatos odaítélése céljából a tagállamoknak hat hónappal az átmeneti időszak első felét követően jelentést kell benyújtaniuk a[z Európai] Bizottságnak az elért eredményekről. A Bizottság e jelentések alapján megfelelő intézkedéseket javasolhat.”

4 E rendelet 5. cikke (1) bekezdésének első mondata úgy rendelkezik, hogy a közszolgáltatási szerződéseket az ugyanezen rendeletben megállapított szabályokkal összhangban kell odaítélni.

5 Az említett rendelet „Átmenet” című 8. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) A közszolgáltatási szerződéseket az e rendeletben megállapított szabályokkal összhangban kell odaítélni. Az autóbusszal vagy villamossal végzett személyszállítási közszolgáltatás tekintetében azonban a [vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai ágazatban működő ajánlatkérők beszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/17/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL 2004. L 134., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 19. o.)] vagy az [építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (HL 2004. L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.; helyesbítés: HL 2014. L 339., 14. o.)] meghatározott szolgáltatási vagy közszolgáltatási szerződéseket az ezen irányelvekben meghatározott eljárásokkal összhangban kell odaítélni, amennyiben az ilyen szerződések nem az ezen irányelvekben meghatározott szolgáltatási koncessziós szerződések formájában készültek. Abban az esetben, ha a szerződéseket a [2004/17] vagy a [2004/18] irányelvvel összhangban kell odaítélni, e cikk (2)–(4) bekezdésének rendelkezései nem alkalmazandók.

(2) A (3) bekezdés sérelme nélkül, a vasúti és közúti közszolgáltatási szerződések odaítélésének 2019. december 3-tól meg kell felelnie az 5. cikknek. Ezen átmeneti időszak során a tagállamok intézkedéseket hoznak az 5. cikknek való fokozatos megfelelés érdekében, elkerülendő a súlyos szerkezeti problémákat, különösen a szállítási kapacitást illetően.

Az átmeneti időszak első felét követő hat hónapon belül a tagállamok jelentést nyújtanak be a Bizottságnak az elért haladásról, amelyben kiemelik a közszolgáltatási szerződések 5. cikknek megfelelően történő, fokozatos odaítélésének végrehajtását. A tagállamoknak az elért haladásról készített jelentései alapján a Bizottság megfelelő, a tagállamoknak címzett intézkedéseket javasolhat.

(3) A (2) bekezdés alkalmazásában nem kell figyelembe venni azon közszolgáltatási szerződéseket, amelyeket a közösségi és nemzeti joggal összhangban ítéltek oda:

a) 2000. július 26-a előtt tisztességes versenytárgyalási eljárás alapján;

b) 2000. július 26-a előtt tisztességes versenytárgyalási eljárástól eltérő eljárás alapján;

c) 2000. július 26-tól és 2009. december 3-a előtt, tisztességes versenytárgyalási eljárás alapján;

d) 2000. július 26-tól és 2009. december 3-a előtt, tisztességes versenytárgyalási eljárástól eltérő eljárás alapján.

Az a) pontban említett szerződések lejáratukig hatályban maradnak. A b) és c) pontban említett szerződések lejáratukig, de legfeljebb harminc évig maradnak hatályban. A d) pontban említett szerződések lejáratukig hatályban maradnak, feltéve hogy azok az e rendelet 4. cikkében meghatározott időtartamokhoz hasonlítható határozott időtartamra szólnak.

A közszolgáltatási szerződések lejáratukig hatályban maradhatnak, amennyiben megszűnésük túlzottan hátrányos jogi vagy gazdasági következményekkel járna, és amennyiben a Bizottság ehhez hozzájárult.

[…]”

6 Az 1370/2007 rendelet 12. cikke értelmében 2009. december 3-án lépett hatályba.

7 Az 1370/2007 rendeletet módosította a 2016. december 14-i (EU) 2016/2338 rendelet (HL 2016. L 354., 22. o.), amely 2017. december 24-én lépett hatályba. Az alapeljárás tényállására vonatkozóan a 1370/2007 rendeletnek a 2016/2338 rendelt általi módosítását megelőző változata alkalmazandó.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

8 1986. december 1-jén La Coruña városi tanácsa jóváhagyta a Compañía de Tranvíasszal, egy személyszállítási szolgáltatásokat nyújtó vállalkozással a célból megkötött szerződést, hogy egyetlen koncesszióban lehessen egyesíteni az üzemeltetési joga alá tartozó valamennyi városi tömegközlekedési járatot. E szerződést, amely egységesen 2024. december 31-ében határozta meg valamennyi érintett szolgáltatás lejártát, 1987. február 6-án írta alá a Compañía de Tranvías és La Coruña városi tanácsa. 1996. július 5-én ugyanezek a felek egy másik szerződést kötöttek abból a célból, hogy ugyanezen lejárati időponttal az említett szerződésbe foglaljanak egy új, villamossal végzett tömegközlekedési szolgáltatást.

9 2016. október 18-án La Coruña városi tanácsa levelet intézett a Compañía de Tranvíashoz, amelyben jelezte, hogy az 1370/2007 rendeletnek megfelelően, a törvény erejénél fogva, az odaítéléstől számított 30 éves időszak elteltével lejár a koncesszió. 2016. november 2-án a Compañía de Tranvías benyújtotta az e levélre vonatkozó észrevételeit, amelyek keretében elsősorban arra hivatkozott, hogy a jogbiztonság

és az egyenlőség elvével összhangban az 1370/2007 rendelet 8. cikkében meghatározott 30 éves maximális időtartamot nem az alapügyben szóban forgó szerződés odaítélésének időpontjától, hanem 2009. december 3-ától, e rendelet hatálybalépésének időpontjától, vagy 2000. július 26-tól, az említett 8. cikkben előírt objektív időponttól kell számítani.

10 Másodlagosan a Compañía de Tranvías arra hivatkozott, hogy még ha úgy is kellene tekinteni, hogy a 30 éves maximális időtartam számítása az alapügyben szóban forgó szerződés odaítélésének időpontjától kezdődik, e szerződésnek az 1996-ban történt módosítása egy új odaítéléssel egyenértékű, ily módon annak időtartama 2026-ig terjed. Szintén másodlagosan a Compañía de Tranvías azt állította, hogy e tényállás az 1370/2007 rendelet 8. cikke (3) bekezdésének hatálya alá tartozhat.

11 2016. november 30-án La Coruña városi tanácsa úgy döntött, hogy a koncessziót két év maximális időtartamra tartja fenn az 1370/2007 rendelet 5. cikke (5) bekezdésének alapján, és a Compañía de Tranvíasnak az említett rendelet 8. cikke (3) bekezdésében előírt kivétel alkalmazására vonatkozó javaslatáról konzultál a Bizottsággal annak érdekében, hogy a koncesszió időtartamát a lejártáig ki lehessen terjeszteni.

12 A Compañía de Tranvías azt követően, hogy 2017. június 2-án La Coruña városi tanácsa elutasította közigazgatási jogorvoslati kérelmét, közigazgatási keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz ugyanezen határozattal szemben.

13 Mivel úgy ítélte meg, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez az 1370/2007 rendelet 8. cikke (3) bekezdésének értelmezése szükséges, a Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 2 A Coruña (La Coruña-i 2. sz. közigazgatási bíróság, Spanyolország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Az 1370/2007/EK rendelet 8. cikke (3) bekezdésének b) pontjára figyelemmel, az ott hivatkozott szerződések maximális [30 éves] hatályának kezdő időpontja: a) a szerződés odaítélésének vagy megkötésének időpontjától, b) a szóban forgó rendelkezés hatálybalépésének időpontjától, c) a szóban forgó rendelet 8. cikkének (2) bekezdésében szereplő átmeneti időszak lejártát követő naptári naptól (2019. december 3.), vagy d) bármely más, a [Bíróság] által meghatározott naptól számítandó?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

14 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből egyaránt az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az egész Európai Unióban általában önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve nemcsak azok kifejezéseit, hanem e rendelkezések összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját is (2019. május 23-i WB ítélet, C-658/17, EU:C:2019:444, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

15 Az 1370/2007 rendelet 8. cikke (3) bekezdése második albekezdésének második mondata értelmében az e rendelet 8. cikke (3) bekezdése első albekezdésének b) és c) pontjában említett szerződések „lejáratukig, de legfeljebb [30] évig maradnak hatályban”.

16 A jelen ügyben nem vitatott, hogy az alapügyben szóban forgó szerződés, mivel azt „2000. július 26-a előtt tisztességes versenytárgyalási eljárástól eltérő eljárás alapján” ítélték oda, e b) pont hatálya alá tartozik.

17 La Coruña városi tanácsa arra hivatkozik, hogy az 1370/2007 rendelet 8. cikke (3) bekezdése második albekezdése második mondatának szó szerinti értelmezése alapján az említett b) pont hatálya alá tartozó egyes szerződések időtartama az, amely nem haladhatja meg a 30 évet.

18 Nyilvánvaló, hogy e rendelkezésből ez olvasható ki, mivel az abban szereplő „lejártuk” kifejezés határozza meg az érintett szerződések megszűnésének időpontját, következésképpen az említett rendelkezés célja érthető úgy, hogy az nem teszi lehetővé, hogy e szerződések az odaítélésüktől számított 30 év után is fennmaradhassanak.

19 Mindazonáltal az 1370/2007 rendelet 8. cikke (3) bekezdése második albekezdése második mondatának megfogalmazása nem határozza meg kifejezetten azt az időpontot, amelytől kezdődően a 30 éves maximális időtartamot számítani kell.

20 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy e rendelkezés azon értelmezése, miszerint az ebben rögzített 30 éves maximális időtartam kezdő időpontja a közszolgáltatási szerződés odaítélése időpontjának felel meg, azt jelentené, hogy az említett rendelkezés megakadályozza, hogy a hatálya alá tartozó szerződések időtartama több legyen, mint 30 év.

21 Márpedig – egyfelől – az ilyen értelmezés, amint azt a Bizottság is kiemeli, ahhoz vezethet, hogy e rendelet a hatálybalépése által visszaható hatállyal, az e hatálybalépést megelőző időpontban szünteti meg a jóval 1979. december 3-a előtt jogszerűen megkötött, 30 évnél hosszabb időtartamot előíró közszolgáltatási szerződéseket, ami ellentétes lenne a jogbiztonság elvével.

22 Másfelől, azon közszolgáltatási szerződések esetében, amelyek teljesítése az 1370/2007 rendelet hatálybalépésekor folyamatban volt, ez az értelmezés olyan helyzetet eredményezhet, amelyben az átmeneti időszak minimális lenne vagy nagyon lecsökkenne, ami ellentétes az 1370/2007 rendelet 8. cikkének célkitűzésével, amely – amint arra (31) preambulumbekezdése emlékeztet – nem más, mint megfelelő átmeneti időszakot biztosítani az illetékes hatóságok és a közszolgáltatók számára, hogy igazodni tudjanak e rendelet rendelkezéseihez.

23 Ezenfelül, az ilyen helyzetekben az 1370/2007 rendelet 8. cikkének (2) bekezdésében előírt átmeneti időszak lehetőségével élő illetékes hatóság anélkül, hogy az e rendelet 5. cikkében előírt kötelezettségek vonatkoznának rá, közvetlenül ítélhet oda közszolgáltatási szerződést ugyanazon szolgáltatás vonatkozásában, az említett rendelet 4. cikke (3) bekezdésének megfelelően tízéves időtartamra. Ez az 1370/2007 rendeletben előírt átmeneti rendszer inkoherenciáját jelentené.

24 Másodsorban, az 1370/2007 rendelet 8. cikke (3) bekezdése második albekezdésének második mondata úgy sem értelmezhető, hogy a 30 éves maximális időtartam számítása az e rendelet 8. cikkének (2) bekezdésében megállapított átmeneti időszak elteltét követő első napon kezdődik. Egyfelől ugyanis arra kell emlékeztetni, hogy e (2) bekezdést „[a] (3) bekezdés sérelme nélkül” kifejezés vezeti be, másfelől pedig e (3) bekezdés elején megállapításra kerül, hogy az említett (2) bekezdés alkalmazásában nem kell figyelembe venni a hivatkozott (3) bekezdés a)-d) pontjában szereplő közszolgáltatási szerződéseket.

25 Ebből az következik, hogy az 1370/2007 rendelet 8. cikkének (2) és (3) bekezdésében előírt átmeneti időszakokat egymástól függetlenül kell alkalmazni.

26 A fentiekre figyelemmel harmadsorban azt kell megállapítani, hogy annak érdekében, hogy az 1370/2007 rendelet 8. cikke (3) bekezdése második albekezdésének második mondatában előírt átmeneti időszak hatékony érvényesülésének megőrzése érdekében az e rendelkezésben foglalt 30 éves maximális időtartam számítása ugyanezen rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdődik. Ez az időpont ráadásul egy egységes végső határidő rögzítését teszi lehetővé valamennyi olyan szerződés tekintetében, amelyek teljesítése még folyamatban van, egyenrangú feltételeket teremtve az illetékes hatóságok és az érintett gazdasági szereplők között.

27 A fenti megfontolásokra figyelemmel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1370/2007 rendelet 8. cikke (3) bekezdése második albekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben az e rendelet 8. cikke (3) bekezdése első albekezdésének b) pontjában szereplő szerződések tekintetében előírt 30 éves maximális időtartam az említett rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdődik.

A költségekről

28 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

A vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. október 23-i 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. cikke (3) bekezdése második albekezdésének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben az e rendelet 8. cikke (3) bekezdése első albekezdésének b) pontjában szereplő szerződések tekintetében előírt 30 éves maximális időtartam az említett rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdődik.

Aláírások